

Motion till riksdagen 2011/12:T13

av Anders Ygeman m.fl. (S)
med anledning av skr. 2011/12:139

Riksrevisionens rapport om medfinansiering av statlig infrastruktur

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de problem med bl.a. lägre samhällsekonomisk effektivitet som Riksrevisionen visar på vid medfinansiering av statlig infrastruktur.

Motivering

Riksrevisionen riktar stark kritik mot regeringen i rapporten Medfinansiering av statlig infrastruktur (RiR 2011:28). Riksrevisionen påpekar att medfinansierade projekt kan ha fått förtur framför andra angelägna infrastrukturprojekt. Mindre lönsamma objekt med medfinansiering kan ha trängt ut mer lönsamma åtgärder utan medfinansiering. Detta har inneburit lägre samhällsekonomisk effektivitet. Den samlade nyttan av den nationella planen för Sverige som land har därmed sjunkit.

Det kan vara så att resursstarka intressenter, med höga per capita-inkomster, lokalpolitisk enighet, förhandlingsskicklighet etc. har kunnat förhandla fram de projekt som är av störst intresse för dem, menar Riksrevisionen.

Riksrevisionen uppmärksammar även att både delar av medfinansieringsbidragen och delar av de statliga medlen gått till investeringar som ligger utanför statens ansvar. Enligt Riksrevisionen innebär detta att tillskottet är betydligt lägre än de 25 miljarder kronor som på ”pappret” utgör bidrag från intressenter.

Kritik riktas även mot regeringens sätt att styra de dåvarande ansvariga trafikverken när det gäller prioriteringar av mer pengar eller bättre samordning.

Fel! Okänt namn på

Enligt Riksrevisionen har detta inneburit att förhandlingarna inte drivits enhetligt och heller inte dokumenterats på ett bra sätt.

Riksrevisionens rekommendationer till regeringen är tydliga. Det handlar om att återgå till den samhällsekonomiska prioriteringsgrund där investeringsarnas finansieringsform inte spelar in. Effektivt utformade, likformiga brukaravgifter måste utredas. Även möjligheten att återföra delar av ökade markvärdet till staten bör utredas. Tydliga principer för statens ansvar för infrastrukturen måste utvecklas. Olika aktörers drivkrafter måste kunna balanseras mot allmänintresset. Det bör även övervägas att sänka taket för förskotteringar och förtydliga deras syfte.

Vi socialdemokrater konstaterar att de frågetecken vi under flera år ställt kring regeringens arbete med medfinansiering bekräftas av Riksrevisionens rapport. För att få samhällsekonomiskt rationella infrastrukturinvesteringar är det mycket viktigt att regeringen hör samman Riksrevisionens kritik.

Vi är positiva till god samverkan mellan staten och berörda regioner och kommuner i samband med finansiering och genomförande av stora infrastrukturprojekt. Det är fullt möjligt att kombinera en utökad lånefinansiering av strategiska stora infrastrukturprojekt med budgetlagen och en ansvarfull ekonomisk politik enligt socialdemokratisk tradition.

Det är viktigt att staten tar sitt ekonomiska ansvar för infrastrukturen. Samtidigt anser vi att infrastruktursatsningar ska styras utifrån nationella behov på en samhällsekonomiskt rationell grund och inte av enskilda kommuners eller regioners ekonomiska styrka och möjligheter till politisk påtryckning.

Rätt riktade investeringar i järnvägens persontrafik bidrar till bättre möjlighet till arbetspendling och därmed större och förbättrade arbetsmarknadsregioner. Forskningen visar att väl fungerande arbetsmarknadsregioner med goda kommunikationer främjar en hög sysselsättning, god löneutveckling och en låg sjukfrånvaro.

För ett exportberoende land som Sverige är även godstrafikens förutsättningar mycket viktiga. Med ökad kapacitet i järnvägssystemet för godstrafiken kan den kraftiga kapacitetsbrist vi ser i dag minskas. Det är en viktig förutsättning för att svensk exportindustri ska kunna fortsätta utvecklas positivt. Det handlar helt enkelt om jobben.

Ny järnvägskapacitet kan även minska koldioxidutsläppen och avlasta vägarna. Även med tanke på oljeprisets väntade utveckling finns det anledning att öka investeringarna i järnvägssystemet.

På vägsidan finns tydliga behov av åtgärder för att öka kapaciteten i storstadsområdena och förbättra trafiksäkerheten. Fortfarande finns 100 mil väg kvar att mötteseparera med hjälp av mitträcken enligt de ursprungliga planer som dåvarande Vägverket satte upp. Fortsatt utbyggnad av mitträcken är mycket viktigt för att komma närmare nollvisionen om att ingen ska dödas eller skadas för livet i trafiken.

Infrastrukturfrågorna handlar helt enkelt om hur Sverige ska främja utvecklingen av fler och bättre jobb och samtidigt klara klimatutmaningen. Med en arbetslöshet på närmare 8 procent är det även viktigt att betona att byggnationen av infrastrukturprojekt bidrar till att få fler i sysselsättning.

Fel! Okänt namn på

Sammantaget visar Riksrevisionens rapport att regeringens politik för medfinansiering har uppvisat stora brister. Det behövs ett tydligare regelverk för att få så samhällsekonomiskt effektiva infrastrukturinvesteringar som möjligt.

Stockholm den 25 april 2012

Anders Ygeman (S)

Monica Green (S)

Lars Mejern Larsson (S)

Suzanne Svensson (S)

Lars Johansson (S)

Leif Pettersson (S)

Roza Güclü Hedin (S)